

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101895

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 19-12-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Семерин Христина Дмитрівна

2. Khrystyna D. Semeryn

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 36790 Філологія

Дата захисту: 28-12-2023

Спеціальність за освітою: 035 Філологія

Місце роботи здобувача: Національний університет "Острозька академія"

Код за ЄДРПОУ: 22554101

Місцезнаходження: вул. Семінарська, буд. 2, Острог, Острозький р-н., 35800, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ID 3258

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Острозька академія"

Код за ЄДРПОУ: 22554101

Місцезнаходження: вул. Семінарська, буд. 2, Острог, Острозький р-н., 35800, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Острозька академія"

Код за ЄДРПОУ: 22554101

Місцезнаходження: вул. Семінарська, буд. 2, Острог, Острозький р-н., 35800, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 17

Тема дисертації:

1. Єврейський світ в українській малій прозі кінця XIX – перших десятиріч XX ст.: міфопоетика, імагологія, естетика
2. The Jewish World in Ukrainian Short Fiction of the Late 19th and the First Decades of the 20th Centuries: Myth-Poetics, Imagology, and Aesthetics

Реферат:

1. У дисертації вперше комплексно і системно проаналізовано специфічні риси зображення єврейського світу в українській малій прозі кінця XIX – перших десятиліть XX ст. До дослідження залучено більше 130 текстів, з-поміж яких мала проза Івана Андрієнка, Івана Багряного, Володимира Винниченка, Віктора Домонтовича, Мирослава Ірчана, Наталії Кобринської, Олекси Копиленка, Григорія Косинки, Михайла Коцюбинського, Агатангела Кримського, Івана Нечуя-Левицького, Леоніда Пахаревського, Кліма Поліщука, Юрія Смолича, Івана Франка та ін. Вони представляють велику палітру жанрів, стилів, композиційних рішень, авторських географій та ідеологій, що об'єднані тематично. У різноманітті вони розкривають специфіку літературного процесу і трансформації способів репрезентації Інших, зокрема єврейської культури, в українській малій прозі, а також фіксують літературне бачення єврейської культури й українсько-єврейського сусідства, враження, рефлексії й відгуки на плинну історичну реальність. Попри помітну

дослідницьку увагу до єврейських тем в українській літературі та більшості, хоча не всіх згаданих літературних імен, корпус малої прози цього періоду ще не був об'єктом цілісного наукового аналізу *per se* в контексті єврейської тематики. Відповідно, дисертація сфокусована на комплексному дослідженні репрезентації «єврейського світу» в малій прозі. Обраний теоретико-методологічний підхід спирається на засади літературної імагології та геопоетичних студій та інкорпорує елементи міфоархетипної критики, гендерних студій, геопоетичних студій і літературної антропології. Авторська концепція передбачає акцент на понятті «єврейського світу» як цілого і мультишаровість репрезентації єврейського світу в українській малій прозі. Тож структура дисертації відповідає цьому баченню: в ній розглянуто «міфоархетипний рівень» зображення, що ґрунтується на рецепції Біблії як специфічного, але фундаментального джерела українських знань про єврейське Інше, літературну репрезентацію суспільно-політичних обставин і соціальних відносин доби через призму єврейського світу і *vice versa* («соціальний рівень»), «антропологічний рівень» – зображення єврейської культури через людські постаті й антропологічні феномени, а також «геопоетичний рівень», який охарактеризовано через різні аспекти взаємодії єврейського героя з простором, українського героя з єврейським простором і, власне, «єврейські» простори. Цій меті підпорядковане вживання як основного терміна «єврейський світ», що мотивований потребою комплексно окреслити міфологічні й архетипні, соціокультурні, антропологічні і просторові виміри зображення євреїв і їхнього життєвого світу в українській короткій прозі. Практична цінність дисертації в тому, що її результати й матеріали можна використовувати для розробки лекцій і практикумів, навчальних курсів в університетах і системі неформальної освіти з розглянутої тематики (передовсім імагології, єврейської тематики в українській літературі, художньої специфіки малої прози періоду кінця XIX і перших десятиріч XX століть, а також історії української літератури і літературознавчої теорії), для нових досліджень і поглиблення знань про парадигму образотворення Інших в українській літературі, створення навчальної літератури і просвітницьких матеріалів. Дисертація буде корисною для написання студентських наукових робіт із відповідних тематик. Одним із її практичних результатів є укладена антологія текстів малої прози на єврейську тематику, яка представить цю сторінку української літератури й культури для широкої читацької аудиторії.

2. Since the second half and particularly the end of the nineteenth century, modern Ukrainian literature enters the new genre and thematic horizons and demonstrates a focused interest to “our Others,” in particular the Jews and their life. Particularly, the short fiction and fragmentary genres are actively developing. The historically intense period of the rise of national culture is associated with changes in the literary portrayal of Jews, in particular reducing the role of ethnic stereotypes and focusing on empathy and the psychological exploration of the Jewish characters. With many short stories little-researched and less known, this literary research is on the agenda. The spectrum of the intra-textual and extra-textual drivers of the literary portrayal involves aesthetic, gender, social and political, myth-archetypal, spatial and others. The territory of Ukraine in the period in question is referred to as the borderlands in its understanding of “the crucible of cultures” where the cultural exchanges, mobility, and the cultural, ethnic, religious, and gender diversity have been constantly manifested. The study of the ethnic representation expands the knowledge on diversity of Ukrainian literary heritage, its rich imagery, openness, and responsiveness while provides sources to supplement the inclusive narrative of Ukrainian culture and memory. It paves the way for a reassessment of the old patterns and offers an opportunity to reflect on Ukraine’s cultural and ethnic diversity. Finally, the research on Jews in Ukrainian literature and Ukrainian-Jewish literary contacts serves an important purpose by contributing to the creation of the inclusive and dynamic vision of Ukraine. The literature sampling makes up 132 short fiction pieces written by a variety of Ukrainian writers from 1881 to 1930s. Ivan Andriienko, Ivan Bahrianyi, Volodymyr Vynnychenko, Myroslav Irchan, Nataliia Kobrynska, Oleksa Kopylenko, Hryhorii Kosynka, Mykhailo Kotsiubynskyi, Ahatanhel Krymskyi, Ivan Nechui-Levytskyi, Leonid Pakharevskyi, Klym Polishchuk, Ivan Franko are involved among others. The only exception is a 1948 story by Viktor Domontovych that aesthetically closes the interwar period. Based on a combined methodology that is dominated by methods of imagology and literary spatial studies, gender studies and myth studies, the study provides an in-depth literary analysis of the texts selected. It incorporates gender critical analysis to study female images, body representation, and women’s issues, myth analysis to explore the biblical influence on the representation, intertextual analysis and

the elements of other scientific approaches. The outcomes of the dissertation include a number of research publications, numerous non-academic texts and invited talks for foreign audiences, and a forthcoming anthology of Ukrainian short fiction on Jewish themes in 1880s–1930s with commentaries. The main findings posit that the Jewish heteroimage is ambiguous in Ukrainian short fiction as typologically related images might be positive and negative in various texts. The biblical myths and archetypes inform short fiction about the Jews and those portrayals are either rich and stereotyped or philosophically and ethically interpreted, to be the source for exploration of the 20th-century human. It is emphasized, however, that those stories virtually do not discuss the perception of contemporary Jews. The Jewish body representation is stereotyped, presented through the strength / weakness dichotomy, emotionally evaluated in many cases and the female body is portrayed on the intersection of the ethnic and gender conventions. An extensive typology of the Jewish characters in short fiction is provided based on three main types of the rich Jew, the poor Jew, and the Jew communist, and the gender issues are explored in details. The Jewish pogroms are represented using a wide range of means at different levels including metaphors of fire and blood, eschatological and apocalyptic metaphors, the images of the poor, the opposite images of strong-willed Jewish women and passive men, the motives of the massacre of an elderly Jew, raping during the pogrom, and the generational gap between the loyal elderly and active militant Jewish youth, among many others. Literary topography is examined from various angles including the emphasis on the connection of the city and village and the important chance for learning the Jewish culture during the travel, usually on train. It is noted that the aesthetic evaluation underpinning by the beauty / ugliness dichotomy is part of the literary Jewish image and apart a formative component of the literary discourses of pogrom and gender-based violence, where Jewish women are portrayed in fluid categories of “beauty.”

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Семерин, Х. (2022). Образотворення єврейського погрому в оповіданнях Марії Конопніцької Mendel Gdański (1890) і Леоніда Пахарецького «Батько» (1906): порівняльний аспект. *Studia Polsko-Ukraińskie*, 9, 162–178.
- Семерин, Х. (2019). Подорож як стратегія осягнення єврейського світу у прозі кінця XIX – перших десятиріч XX ст. Синопис: текст, контекст, медіа, 25, 2, 68–74.
- Семерин, Х. (2019). Пошуки ідентичності через осмислення біблійно-єврейських кодів в оповіданні Віктора Домонтовича «Апостоли». *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*, 30 (69), 1 / ч. 2, 53–57.
- Семерин, Х. (2019). (Де)фрагментований єврейський світ у малій прозі Сильвестра Яричевського. *Гуманітарна освіта у технічних вищих навчальних закладах. Збірник наукових праць*. 39, 89–94.
- Семерин, Х. (2019). Міфоархетипна репрезентація Єврейського в малій прозі Катрі Гриневичевої. *Філологічні трактати*, 11, 2, 99–105.
- Semeryn, Kh. (2019). Poetry of Bohdan-Ihor Antonych and Zuzanna Ginchanka in the Context of European Modernism. *Kyiv-Mohyla Humanities Journal*, 6, 177–190.
- Семерин, Х. (2020). Гендерні виміри єврейської теми в поезії Лесі Українки. *Studia Ukrainica Posnaniensia*, 8 (2), 97–105

- Семерин, Х. (2018). Фемінні біблійно-єврейські архетипи в модерній драмі (на матеріалі драматичних поем Лесі Українки «Одержима» і «Йоганна, жінка Хусова»). Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія Філологія. Соціальні комунікації, 29 (68), 1, 125–130.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кочерга Світлана Олексіївна

2. Svitlana O. Kocherha

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.01.01, 10.01.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0784-6848

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Острозька академія"

Код за ЄДРПОУ: 22554101

Місцезнаходження: вул. Семінарська, буд. 2, Острог, Острозький р-н., 35800, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Захарчук Ірина Василівна

2. Iryna V. Zakharchuk

Кваліфікація: д. філол. н., доц., 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0004-8598-4893

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25736989

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Романов Сергій Миколайович

2. Serhii M. Romanov

Кваліфікація: д. філол. н., доц., 10.01.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1404-4584

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет ім. Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 01521202

Місцезнаходження: , 43009

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пухонська Оксана Ярославівна

2. Pukhonska Oksana Ya.

Кваліфікація: д. філол. н., доц., 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Острозька академія"

Код за ЄДРПОУ: 22554101

Місцезнаходження: вул. Семінарська, буд. 2, Острог, Острозький р-н., 35800, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Янковська Жанна Олександрівна

2. Zhanna O. Iankovska

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.01.01, 10.01.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7846-2796

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Острозька академія"

Код за ЄДРПОУ: 22554101

Місцезнаходження: вул. Семінарська, буд. 2, Острог, Острозький р-н., 35800, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Вісич Олександра Андріївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Вісич Олександра Андріївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Кривицька Ольга Романівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна